

KONFERENSIYA

“JIZZAX VILOYATI IJTIMOIIY-IQTISODIY
RIVOJLANISHINING ASOSIY
YO’NALISHLARI: MUAMMO VA YECHIMLAR”



RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY ANJUMANI

2025-yil 21 noyabr

Jizzax viloyati ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishining asosiy yo‘nalishlari: muammo va yechimlar. Respublika ilmiy-texnik anjuman materiallari to‘plami – Jizzax: O‘zMU Jizzax filiali Iqtisodiyot va turizm kafedrası, 2025-yil 21-22-noyabr. 557-bet.

Respublika miqyosidagi ilmiy-texnik anjuman materiallarida zamonaviy kompyuter ilmlari va muhandislik texnologiyalari sohasidagi innovatsion tadqiqotlar aks etgan.

Globallashuv sharoitida davlatimizni yanada barqaror va jadal sur‘atlar bilan rivojlantirish bo‘yicha amalga oshirilayotgan islohotlar samarasini yaxshilash sohasidagi ilmiy-tadqiqot ishlariga alohida e‘tibor qaratilgan. Zero iqtisodiyotning, ijtimoiy sohalarni qamrab olgan modernizatsiya jarayonlari, hayotning barcha sohalarini liberallashtirishni talab qilmoqda.

Ushbu ilmiy ma‘ruza tezislari to‘plamida mamlakatimiz va xorijlik turli yo‘nalishlarda faoliyat olib borayotgan mutaxassislar, olimlar, professor-o‘qituvchilar, ilmiy tadqiqot institutlari va markazlarining ilmiy xodimlari, tadqiqotchilari, magistr va talabalarning ilmiy-tadqiqot ishlari natijalari mujassamlashgan.

Mas‘ul muharrirlar: DSc.prof. Turakulov O.X., t.f.n., dots. Baboyev A.M.

Tahrir hay‘ati a‘zolari: p.f.d.(DSc), prof. Turakulov O.X., t.f.n., dots. Baboyev A.M., t.f.f.d.(PhD), prof. Abduraxmanov R.A., p.f.f.d.(PhD) Eshankulov B.S., p.f.n., dots. Alimov N.N., p.f.f.d.(PhD), dots. Alibayev S.X., t.f.f.d.(PhD), dots. Abdumalikov A.A, p.f.f.d.(PhD) Hafizov E.A., f.f.f.d.(PhD), dots. Sindorov L.K., t.f.f.d.(PhD), dots. Nasirov B.U., b.f.f.d. (PhD) O‘ralov A.I., p.f.n., dots. Aliqulov S.T., t.f.f.d.(PhD) Kuvandikov J.T., i.f.n., dots. Tsoy M.P., Sharipova S.F., Jo‘rayev M.M.

Mazkur to‘plamga kiritilgan ma‘ruza tezislarning mazmuni, undagi statistik ma‘lumotlar va me‘yoriy hujjatlarning to‘g‘riligi hamda tanqidiy fikr-mulohazalar, keltirilgan takliflarga mualliflarning o‘zlari mas‘uldirlar.

TA'LIM TIZIMINI RIVOJLANTIRISHDA XIZMATLAR SIFATI VA INNOVATSION YECHIMLAR INTEGRATSIYASI

Qodirov Javohir Shavkatovich

Qozon federal universiteti Jizzax filiali, Bosh buxgalter o‘rinbosari

ORCID: 0009-0005-3241-2223

javohir2858@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu tezisdagi ta'lim xizmatlari ko'rsatishda ta'lim tizimini rivojlantirishning innovatsion jihatlari ilmiy-nazariy hamda amaliy nuqtai nazardan tahlil qilinadi. Global raqamlashtirish jarayonlari, ta'limning yangi avlod texnologiyalari, sun'iy intellekt (AI) asosidagi didaktik yondashuvlar, masofaviy ta'lim servislarini modernizatsiya qilish, “aqlli ta'lim” (Smart Education) tizimlari, shaxsga yo'naltirilgan o'quv modeli, ta'lim xizmatlarining sifatini oshirishga doir raqamli platformalar va boshqaruv mexanizmlarining samaradorligi yoritiladi. Innovatsion ta'lim xizmatlarining o'quv jarayoniga ta'siri, kadrlar kompetensiyasi, ta'lim samaradorligi hamda ta'lim muassasalari raqobatbardoshligini oshirishdagi roli ilmiy asosda ochib beriladi.

Kalit so'zlar: innovatsion ta'lim, ta'lim xizmatlari, raqamli ta'lim, sun'iy intellekt, Smart Education, edtech, masofaviy ta'lim, o'quv platformalari, xizmat sifatini boshqarish, ta'lim samaradorligi, shaxsga yo'naltirilgan yondashuv, boshqaruv innovatsiyalari, ta'lim tizimi modernizatsiyasi.

XXI asrda ta'lim tizimi jamiyatning innovatsion rivojlanishida hal qiluvchi strategik omilga aylandi. Raqamli iqtisodiyotning shakllanishi, texnologiyalarning jadal yangilanishi, mehnat bozorida kompetensiyalar tarkibining o'zgarishi ta'lim xizmatlarining sifat jihatdan yangilanishini talab etmoqda. UNESCO va OECD hisobotlariga ko'ra, 2030-yilgacha dunyo ta'lim tizimida innovatsion texnologiyalar ulushi ikki baravar oshishi, o'quv jarayonida sun'iy intellektdan foydalanish 60 foizdan ortiq ta'lim xizmatlarida qo'llanilishi kutilmoqda⁶.

Ta'lim xizmatlari sifati nafaqat didaktik jarayonlar bilan, balki ta'lim muassasalari tomonidan o'quvchi, talaba, ota-ona va jamiyatga ko'rsatiladigan xizmatlarning umumiy majmui – raqamli servislar, masofaviy ta'lim, konsultativ xizmatlar, ta'lim-axborot platformalari, smart-sinf tizimlari bilan belgilanadi⁷. Shu sababli, ta'lim tizimini innovatsion rivojlantirish masalasi bugungi kunda global miqyosda strategik ustuvor yo'nalishlardan biri sifatida qaralmoqda.

Ta'lim xizmatlari – bu o'quv jarayoni bilan bog'liq qiymat yaratishga qaratilgan didaktik, tashkiliy, texnologik va konsalting xizmatlar majmuasidir. Innovatsion ta'lim xizmatlari esa texnologik yangiliklar, raqamli platformalar, shaxsga yo'naltirilgan metodlar va avtomatlashtirilgan boshqaruv yechimlariga asoslanadi⁸.

Innovatsion rivojlanish quyidagi omillarga tayanadi:

- raqamlashtirish (Digital Learning);

⁶ UNESCO. *Future of Education Report 2030*, 2021.

⁷ OECD. *Digital Education Outlook*, 2020.

⁸ European Commission. *Innovation in Education Services*, 2022.

“Jizzax viloyati ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishining asosiy yo‘nalishlari: muammo va yechimlar” mavzusidagi respublika ilmiy-amaliy konferensiya

- sun'iy intellekt asosidagi o'qitish (AI Learning);
- masofaviy ta'lim platformalari (LMS, MOOC);
- interaktiv kontent va virtual ta'lim muhiti;
- o'quv jarayonini avtomatlashtirish (edu-automation);
- blokcheyn asosidagi sertifikatlash tizimi;
- o'quvchi kompetensiyasini kuzatuvchi analytics-platformalar.

Xalqaro amaliyotda “Smart Education” modeli ta'lim xizmatlarini tubdan modernizatsiya qilayotgani ta'kidlanadi⁹.

AI o'qitish texnologiyalari individual o'quv yo'llarini shakllantirish, baholash jarayonini avtomatlashtirish va ta'lim xizmatlarini shaxsga moslashtirish imkonini beradi. MIT va Stanford universitetlari tadqiqotlari sun'iy intellektdan foydalanilgan ta'lim xizmatlarida o'zlashtirish 25–40% ga oshganini ko'rsatadi¹⁰.

AI xizmatlarining afzalliklari:

1. avtomatlashtirilgan maslahat va yordamchi xizmatlar (Edu-chatbotlar);
2. topshiriqlarni tahlil qilish va tavsiyalar berish;
3. individual o'quv yo'lini shakllantirish;
4. baholash jarayonining adolatliligi.

COVID-19 davridan so'ng masofaviy ta'lim global ta'lim tizimining ajralmas qismiga aylandi. MOOC, Coursera, EdX, Moodle, Canvas kabi platformalar ta'lim xizmatlari sifatini oshirishda muhim rol o'ynadi¹¹.

Raqamli servislarning afzalliklari:

1. ta'lim xizmatlariga har qanday hududdan kirish imkoniyati;
2. ta'lim resurslarini 24/7 rejimda taqdim etish;
3. o'quv jarayonining shaffofligi va kuzatuvchanligi;
4. xizmat ko'rsatishda tezkorlik.

Smart Education konsepsiyasi quyidagilarga asoslanadi:

- aqlli sinflar (Smart Classrooms);
- oqilona boshqaruv tizimlari;
- raqamli o'quv kontenti;
- AR/VR texnologiyalari;
- smart-sertifikatlash.

Janubiy Koreya, Singapur va Finlyandiya ushbu tizimni joriy etgan ilg'or davlatlar hisoblanadi¹². Natijada ta'lim xizmatlari sifati, o'quvchi motivatsiyasi, o'quv natijalari va bilimlarni qo'llash samarasi oshgan.

Edu-tech boshqaruv tizimlari ta'lim muassasalarida xizmatlarni integratsiyalangan raqamli platforma orqali boshqarishni ta'minlaydi, jumladan:

1. elektron jurnal va reyting tizimi;
2. o'qitish jarayonini rejalashtirish;
3. xizmat ko'rsatish jarayonini monitoring qilish;
4. o'quvchi faoliyatini data-analitika orqali baholash.

⁹ World Bank. *Smart Education Systems Analysis*, 2023.

¹⁰ MIT Teaching Lab Report, 2022.

¹¹ Coursera Global Skills Index, 2023.

¹² Singapore Ministry of Education. *Smart Education Strategy*, 2022.

OECDga ko‘ra, raqamli boshqaruv ta’lim xizmatlarining samaradorligini o‘rtacha 30% ga oshiradi¹³.

Innovatsion ta’lim texnologiyalaridan samarali foydalanish uchun pedagoglar quyidagi kompetensiyalarga ega bo‘lishi lozim:

1. raqamli pedagogika;
2. IT-servislar bilan ishlash ko‘nikmalari;
3. interaktiv metodlar;
4. AI asosida ta’lim berish texnikasi;
5. analytics-platformalardan foydalanish.

UNESCO tadqiqotlariga ko‘ra, pedagoglarning raqamli kompetensiyasi oshganda ta’lim xizmatlari sifati 35–50% yaxshilanadi¹⁴.

Ta’lim xizmatlarini modernizatsiya qilishda quyidagi ekotizim elementi muhim:

- ta’lim texnologiyalari startaplarini qo‘llab-quvvatlash;
- oliy ta’lim – biznes – IT sektori hamkorligi;
- “aqlli kampus” konsepsiyasi;
- ta’lim xizmatlarini integratsiyalovchi platformalarni joriy etish.

Yuqoridagi ilmiy tahlil shuni ko‘rsatadiki, ta’lim xizmatlarining innovatsion rivojlanishi nafaqat texnologik, balki boshqaruv, didaktik va tashkiliy jarayonlarning ham tubdan modernizatsiyasini talab etadi. Sun’iy intellekt texnologiyalari, Smart Education modeli, masofaviy ta’lim servislarining takomillashuvi, raqamli boshqaruv platformalari va pedagogik kompetensiyaning yangilanishi ta’lim xizmatlari sifati sezilarli ravishda oshiradi. Innovatsiyalarni tizimli tatbiq etish O‘zbekiston ta’lim tizimining global raqobatbardoshligini ta’minlash, ta’lim xizmatlari qamrovini kengaytirish va ta’limning natijaviyligini oshirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. UNESCO. *Future of Education Report 2030*, 2021.
2. OECD. *Digital Education Outlook*, 2020.
3. European Commission. *Innovation in Education Services*, 2022.
4. World Bank. *Smart Education Systems Analysis*, 2023.
5. MIT Teaching Lab Report, 2022.
6. Coursera Global Skills Index, 2023.
7. Singapore Ministry of Education. *Smart Education Strategy*, 2022.
8. OECD. *Education Digital Governance Index*, 2022.
9. UNESCO. *Digital Competency Framework for Teachers*, 2021.

¹³ OECD. *Education Digital Governance Index*, 2022.

¹⁴ UNESCO. *Digital Competency Framework for Teachers*, 2021.